

Page 54

ובזה נמצא פשר לתמיהה הגדולה, היאך אפשר לצוות על השמחה והרי שמחה היא הרגשה הבאה ממילא, ואם אין הלב בשמחה מה יועיל הציווי על כך, והרי אין הלב בידינו להטותו לימין או לשמאל. וכבר הקשו הקדמונים קושיה זו על מצוות אהבה ויראה, שהן מצוות עשה גמורות, איך אפשר לצוות לאהוב ולירא אם אין הלב אוהב וירא מאליו, ותירצו, שהמצוה היא לעשות מעשים המביאים לידי אהבה ויראה בהכרח. וכ"כ הרמב"ם (פ"ב יסודי התורה) וז"ל, והיאך הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים, ויראה מהם חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול כמו שאמר דוד צמאה נפשי לאלקים לא-ל חי, וכשמחשב בדברים אלו עצמן מיד הוא נרתע לאחוריו ויפחד וכו', ע"ש. וממילא זו היא גם חיוב השמחה, שעם האהבה והיראה תבוא גם השמחה בהכרח, שזו היא תכונת הנפש בטבעה כאשר היא דביקה לקדושה וחוזרת למצבה ומציאותה הטבעיים, וכן אמרו, מדי דברי בכבודיך הומה לבי אל דודיך.

Page 56-57

וכלל גדול הוא שאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, ובמקום ששורה השכינה הקדושה ודאי ששם מצויה הברכה, וכן להיפך אמרו (ב"ק צ"ב) בתר עניא אזלא עניותא, דבמקום שיש עניות ועצבות שם שורה עניות, ובפסחים (דף קי"א) איסרא (מלאך הממונה) דעניותא נבל שמיה.

וסגולה עצומה היא זו, כאשר האדם בצרה ושערי ברכה סגורים לפניו, שיתבונן ברוב טובותיו יתבי' - על כל העולם בכלל, ואליו בפרט, וכמשי"כ במסילת חליו ומכותיו ואינו מניחו לרדת שחת, וכן כל כיוצא בזה, עיין שם, ויתבונן בזה הרבה עד שיבוא לידי שירה, ואין ספק שיש מצבים שקשה מאד לבוא לידי זה, אבל כך היא עצתו הנפלאה של ירמיהו הנביא, שאם עוללים עטופים ברעב, ירונו בחשכת לילה, ואז לילה כיום יאיר לו, כחשיכה כאורה*.

רינה

Page 48-50

ועבודת התפילה היא על אותו משקל ממש, היינו שמכיר בלבו התבטלותו לאלקותו יתבי', ליכולתו ועוצמתו הבלתי בעלת תכלית, ושחיוו וכל מחסוריו מופקדים אצלו יתבי' ורק באפשרותו יתבי' למלאם, נמצא שנפשו וכל אשר לו בטלים לו יתבי'. ומתוך הכרה זו ממילא מבקש על עצמו וחסרונו, ומכיר בחסדו יתברך האין סופי וגבורתו האלקית למלא חסרונותיו, ומודה ומגדל ומפאר ומרומם על כך - בהתבטלות גמורה.

ולולי דמסתפינא הייתי אומר, שבקשה לבד, כשהיא רק מתוך הכרה שעכ"פ יש כאן מי שבידו לעזור לו, כדרך שמבקש העני מהעשיר והחולה מהרופא, מבלי לייחס להם כל עליונות ואלקות, אם מבקש מהקב"ה באותו אופן - אין בקשה זו חשובה עבודה, דעבודה במובנה הפשוט הוא שעובדו במה שמייחס לו אלקות וגדלות נוראים. ואין הכי נמי דאפילו הכי תפילה הוי, דכל שמבקש מהקב"ה, אפילו אין מכיר בלבו המעמד הנשגב - שהוא עוסק בעבודתו של א-ל עליון, עכ"פ בקשה מהקב"ה יש כאן ותפילתו תתקבל, אבל עבודה אין כאן, דתפילה דאיירי בה החיוב דאורייתא היא עבודה, וכל שאין מכיר אלקותו וגדולתו הנוראים לא חשיבא עבודה.

ידוע דאחד מיסודות העבודה היא השמחה, וכמו דכתיב (תהילים ק') עבדו את ה' בשמחה וגו', וכתיב (דברים כ"ח) תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב וגו'. אמנם באמת, מלבד מה שהשמחה היא יסוד והלכה בעבודה שצריך לעורר השמחה כאשר עובדים לפני ה', עוד יותר היא סימן לעבודה. דמי שעומד בתפילה או בשאר עבודות הבורא ואינו במצב של שמחה, סימן הוא שבאמת אינו עוסק בעבודה כלל, שעל כרחך אינו יודע מיהו הקב"ה ומהי עבודה לפניו, דאם היה יודע את הפירוש הפשוט ביותר של שמו יתבי', והטוב ורחמים המונחים בו, אי אפשר היה במציאות שלא יתמלא בשמחה. וכמו שאם תראה אדם ההולך ברחוב ומרים כיס שאתה יודע שיש בו אוצר של זהובים, ואין במראה פניו של אותו איש כל שינוי ושמחה, סימן ברור הוא שאינו יודע מה תוכנו של הכיס. וכן בתפילה, כשעומד לפניו ית"ש, בטבע ובהכרח שיתמלא בשמחה גדולה, וכמו שאמרו חז"ל, כשאתה עומד ומתפלל לפני האלקים יהא לבך שמח שאתה מתפלל לפני אלקים שאין כמוהו. ואם אינו בשמחה בעל כרחך דאינו יודע או שאינו שם על לבו מהו תוכן המעמד הזה, וכיון שכן - אין כאן עבודה, דאי"א לומר עליו דעוסק בעבודה ופלח קמי מריה אם

כתב לי הרה"ג ר' פרץ מימון שליט"א מגילת בנגב, משי"כ שצריך לשמוח גם בעת צרה, כך קרה לנו פעם בחו"ל בעצירת גשמים לא תקפ"ץ, גזרו כמה תעניות ולא נענו, עשו יום משתה ושמחה ושירה ושבח לבורא ונענו, ופי' בזה מ"ש בתהלים מזמור ס"ח פסוק ד', וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלקים וישישו בשמחה, ז"א הצדיקים גם ישמחו ויעלצו לפני מדה"ד דהיינו בעת צרות, ואז ישישו בשמחה ז"א יקבלו בקשתם ע"י השמחה.

ברכת קדושת היום

"אתה בחרתנו מכל העמים". בשעת יציאת מצרים, בחירת ה' בישראל היא מצדו ית' מפני שכך רצה, ואף שלא היינו ראויים הוא בחר בנו, וזהו **"אתה בחרתנו"**.

"אהבת אותנו". במתן תורה, כי בזה באה לידי ביטוי האהבה הגדולה של השי"ת לישראל, כמו שאנו אומרים **"אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת"**, ובמה מתבטאת האהבה הגדולה? **"תורה ומצוות, חוקים ומשפטים, אותנו למדת"**.

"ורצית בנו". אף אחרי חטא העגל. לכאורה אחרי חטא חמור זה היה צריך להיות שהקב"ה יתרחק מעם ישראל, אך על-ידי תשובת ישראל ותפילת משה כשעלה להר סיני בפעם השלישית מר"ח אלול עד יום הכיפורים, נתרצה הקב"ה לישראל בשמחה (רש"י דברים ט, ית ועי"ש), וזהו הרצון המופלא שרצה השי"ת בנו גם אחרי החטא.

"וקרבתנו מלכנו לעבודתך". זוהי תוצאה מ"וקדשתנו במצותיך", כי על-ידי שאנו מתקדשים במצוות ראויים אנו להיות עבדי השי"ת, כמו שכתב רבנו יונה (שע"ת ג, קנח) **"עיקר מה שקדשנו השי"ת בתורתו ובמצותיו והבדילנו להיות לו לעם - כל זה - כדי לקדשו וליראה ממנו"** - כי כל התכלית שלנו היא לקדש את ה', וע"כ - **"ראוי שיהיו מקדישיו קדושים"** - והדרך לכך היא על-ידי שנתקדש בקיום המצוות, וק"ו הוא - **"בשגם הכלים שעובדים בהם לפני השי"ת"** - כלי השרת הגשמיים בביהמ"ק - **"צריכים להיות קודש"** על אחת כמה וכמה, בני ישראל שנבחרו לעבוד את ה' בעצמם בוודאי צריכים להיות קדושים, נמצא שהסיבה ל"וקדשתנו במצוותיך" היא כדי שעל ידיהם נתקדש ונהיה ראויים שהשי"ת יקרבתנו לעבודתו, וזהו **"וקרבתנו מלכנו לעבודתך"**.

קירוב זה הוא **"מה שאנו אומרים בכל יום (ברכת אהבה רבה): 'וקרבתנו לשמך הגדול' - שבמעמד הר סיני - נתן להם תחילה הכוח לשמור כל מצוותיו, ושמעשיהם בעבודתו יעשו הפרי הטוב המצטרך לתיקון הבריאה"** (דעת תבונות עמ' קעא סי' קנח).